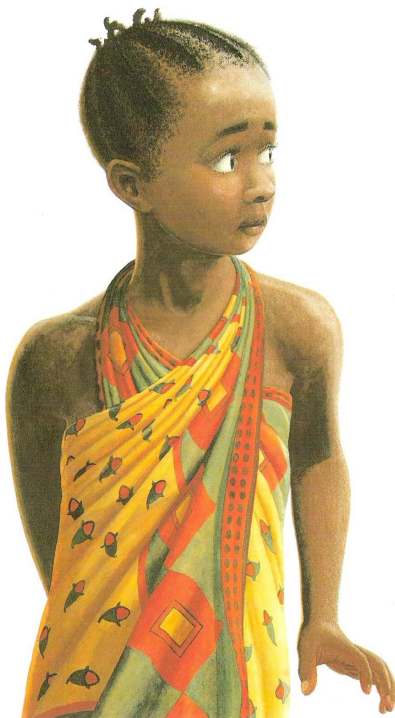

Grup de treball
"la lectura: passió o pressió?"

NTHALINGE

lectures sobre Àfrica
de 6 a 9 anys

Curs 2006-07

NTHALINGE

(Vuit lectures sobre Àfrica, recomanades per a l'alumnat de sis a nou anys)

Nthalinge (tinc un conte) és l'expressió que emprava Kouméra Diakhaby per iniciar les narracions dels relats mandingues. En la selecció que presentem la narració encara és necessària perquè l'infant està fent el pas del llenguatge oral a l'escrit. Fins al vuit anys aproximadament, l'alumne interactua usant la paraula com a vehicle de comunicació principal, però està acabant el seu procés d'aprenentatge de la llengua escrita.

En aquesta tria de bones lectures hi ha, per tant, narracions que tenen la seva força en les imatges però acompanyades d'un text que s'ha descodificar.

Serà precís que el mestre estigui al costat de l'infant contant-li i compartint la lectura d'aquest text escrit. Deia Vigotsky que ensenyar a llegir és fer entendre a l'infant que amb els textos escrits es poden representar les paraules i que aquestes paraules li expliquen històries d'una manera més ràpida i directa. Llegint, el nen pot entrar en móns imaginaris, conèixer realitats, llocs i pensaments diversos.

Vigotsky creia que el mestre ha de facilitar als infants el pas del llenguatge oral i de l'expressió dels seus dibuixos al llenguatge escrit, i ha d'organitzar estratègies que ajudin, que indueixin a la lectura, i també a l'escriptura de textos que puguin servir per explicar les coses. En aquesta línia estan les propostes que us presentem.

Hem agrupat en aquest segon grup llibres que poden ajudar els infants d'aquestes edats però caldrà el coneixement que cada mestre, cada adult, té del propi grup per decidir la conveniència o no de les propostes. A grans trets podem recordar les característiques del procés lector de l'alumnat de primer a tercer de primària.

La lectura que fan els nois i noies del primer curs d'educació primària (*alfabètica*) té unes característiques particulars. Es tracta d'una lectura amb limitacions que afecten als continguts dels textos (busquem els que permetin identificacions positives amb els protagonistes), als continents (mantenim els dos codis en contacte, l'escrit i les imatges, i prioritat de les històries enfront de les descripcions) i a l'autonomia limitada de l'alumnat que necessita l'adult que li llegeix. Els nois i noies de primer ja poden agafar ells sols els llibres de la biblioteca.

La lectura del segon curs (*universal*) s'allunya de forma molt significativa de la etapa anterior. En aquesta fase es produeix un pas important pel que fa al desenvolupament de la capacitat lectora. Els infants desitgen llegir sols, el text es pot separar de la imatge i la lectura personal i silenciosa esdevé una gran fita al final del procés.

L'alumnat de vuit anys (*operativitat concreta*) comença una nova etapa de curiositat fruit de les noves experiències i dels recursos naturals que li venen facilitats pel seu domini del llenguatge oral i l'assentament en l'ús i el domini del llenguatge escrit.

La selecció que presentem és molt variada. Hi ha contes que fan referència a les tradicions i costums («pell de llarinté, cua de tiré», «canciones i nanas del baobab», «el color de la sorra») històries que tenen a veure amb els encontres amb d'altres cultures («Jamina») narracions meravelloses («la sonrisa de la

luna») maneres de viure («tota la colla se'n va de safari») i els qui deixen casa seva («L'Àfrica d'en Zigomar», «la meva germana Aixa»).

Podem trobar les fitxes completes (referències, aspectes coeducatius, il·lustracions, etcètera) així com altres propostes d'activitats a la pàgina web de l'Associació de Mestres Rosa Sensat (www.rosasensat.org)

JAMINA¹

Jamina i el seu avi surten de bon matí a collir mel al bosc. L'avi li diu que potser veuran elefants i la nena li contesta que de gran serà caçadora.

La Jamina, jugant jugant, s'endinsa al bosc i es perd. Llavors sent un crit desesperat que li encongeix el cor. Busca el lloc d'on prové i troba un elefantet al costat de la seva mare, morta pels caçadors.

La noia acompanya l'elefant a la recerca del ramat. Caminen cap al riu que és el lloc on van totes les bèsties al capvespre. Pel camí viuen alguns perills com l'encontre amb els caçadors furtius o la dificultat de creuar el riu per la presència amenaçadora dels cocodrils, però finalment aconseguen que el petit elefantó marxi amb la resta del ramat.

El matí següent, la Jamina i la seva mare es troben i la nena pensa que mai no serà caçadora.

Proposem comentar les dues afirmacions que fa la Jamina a l'inici i al final del conte (*jo seré caçadora – no seré mai caçadora*) i iniciar un diàleg titulat "Quan sigui gran seré...". Es pot acabar dibuixant-se cadascú a si mateix tal com s'imagina segons el que ara pensa que vol ser.

PELL DE LLARINTÉ, CUA DE TIRÉ²

Una parella aviat tindran un fill. La mare diu que vol que el nen neixi damunt una pell de llarinté (lleó). El pare se sent obligat a complir el desig de la seva dona, però ell no té cap llança ni cap escopeta i haurà de fer servir el seu enginy per aconseguir la pell del lleó. Tres anys més tard es fa la festa dels noms i el pare no vol que el seu fill porti un plomall fet de palla o de plomes com acostumen a portar tots els nens. Ell vol per al seu fill el plomall més bonic de l'Àfrica: una cua de tiré (girafa). Ara serà la mare qui haurà de trobar la manera de tallar-li la cua a una tiré.

Podem iniciar l'explicació del conte escoltant-lo amb la veu d'en Koumera (es troba en el cedé "contes de tots colors" de Tantàgora), per després seguir nosaltres la lectura o explicació.

Podem acompanyar aquesta explicació amb titelles de mà d'un lleó i una girafa o també amb alguns elements africans que haguem pogut aconseguir.

L'ÀFRICA D'EN ZIGOMAR³

El ratolí Pipiolí és un ratolinet inquiet que vol veure món.

Primer intenta que el dugui a l'Àfrica la seva amiga Gineta, però pesa massa per a ella.

Després ho intenta amb les cigonyes, però s'adona que se'l poden menjar.

Finalment la merla Zigomar accedeix a endur-se'l. Fins i tot s'hi afegeix una granota.

De camí cap a l'Àfrica Pipiolí i la granota diuen que van en direcció contrària a les oques. Però Zigomar no en fa cas i afirma que coneix perfectament la ruta i que el primer que veuran és un elefant. Els explica que els elefants es caracteritzen pels seus ullals.

Quan hi arriben, efectivament, veuen un animal de grans ullals, però el dibuix mostra al lector que és un elefant marí. A les làmines següents Zigomar mostrarà uns micos que en realitat són pingüins; uns cocodrils que en realitat són foques, un hipopòtam que és un caribú i un lleó que és un ós blanc. Els tres amics tornen cap a casa per la por de l'ós.

Quan la mare de Pipiolí els pregunta com és l'Àfrica la granota respon que hi neva i hi fa molt fred.

Proposem un segon viatge. Ara en Pipiolí vol anar als Estats Units d'Amèrica, però en Zigomar es torna a equivocar i se'n van a Austràlia. Es proposa que dibuixin l'animal que troben realment quan en Zigomar els digui que estan veient un búfal, un ós o un llop.

LA SONRISA DE LA LUNA⁴

En Bubu és un elefant enorme i bonàs que no acaba d'integrar-se amb la resta del ramat. Un dia coneix la Susa una rateta petita, que li explica històries meravelloses sota el somriure de la lluna i es fan amic. Però són tan diferents! Un dia en Bubu decideix anar a buscar una flor que concedeix desitjos i demana convertir-se en ratolí. Però la Susa fa el mateix. Quan es retroben no poden parar de riure però ja no se separen mai més. Es casen i tenen fills : elerratolins

Proposem una activitat plàstica de dibuixar els elerratolins, així com altres possibles animals inventats com els cocoloms (cocodril-colum), els tipòtams (tigre-hipopòtam) etcètera.

LA MEVA GERMANA AIXA⁵

Un nen explica la història de l'adopció que fan els seus pares d'una nena de l'Àfrica negra amputada d'una cama a causa de les mines antipersona. L'Aixa, la germana, va a l'escola i els companys i companyes veuen que té habilitats diferents de la resta. La família aconsegueix que li puguin posar una pròtesi a la cama afectada

Proposem fer alguna activitat motriu (jugar, caminar per la classe, etc.) sense utilitzar alguna de la possibilitats físiques o sensorials del seu cos: cama, vista... i intentar veure les dificultats que s'experimenten i també adonar-se'n de quins altres recursos del seu cos troben per fer allò que desitgen.

CANCIONES Y NANAS DEL BAOBAB⁶

Un recull de 29 cançons de països de l'Àfrica de l'Oest o central des de la Costa d'Ivori fins a Ruanda.

Es tracta d'un recorregut pels diferents països de l'Àfrica i per les diferents llengües a través de les cançons. En un mapa es localitza l'origen dels intèrprets i de les llengües.

Cada cançó està traduïda al castellà.

Al final trobem una explicació de cada cançó, la qual cosa ens permet gaudir amb més profunditat del conjunt d'aquest llibre que també va acompanyat d'un cedé.

Proposem una activitat d'acostament a algunes de les cançons a partir d'un joc: EL DÒMINO DEL BAOBAB

Es juga amb vint-i-vuit fitxes i les normes són les del conegut joc del dòmino, però quan un jugador col·loca una peça de les anomenades "doble", llavors se li demana que llegeixi la fitxa de la cançó triada cançó i interpreti, jugui o balli mentre s'escolta la peça musical. A continuació segueixen jugant fins que un altre jugador col·loca una altra fitxa "doble".

TOTA LA COLLA SE'N VA DE SAFARI⁷

Una colla de nens d'una tribu es passegen per l'estepa africana i veuen diversos animals. A cada plana apareix un número de l'u al deu que compta el nombre d'exemplars que veuen de cada espècie: un lleopard, dos estruços, tres girafes, etc

El conte s'estructura al voltant dels deu primers números com tants altres contes per aprendre les primeres lletres o els primers números. La curiositat i l'interès rau, en aquest cas, en el fet que trobem aquests nombres també en llengua suahili. Al final del llibre hi ha un mapa de Tanzània i algunes informacions sobre la cultura massai.

Una activitat pot ser fer una sortida (safari fotogràfic) pel barri. Sortiu a passejar amb el grup i una màquina de fotos i aneu buscant aquelles imatges que continguin diferents objectes fins a completar els deu números. Per exemple, un semàfor, dues finestres, tres persones, quatre cotxes aparcats, etc. Després les imprimiu i confegiu el vostre llibre.

EL COLOR DE LA SORRA⁸

NOTES:

1. GERAGTHY, Paul. *Jamina*. Barcelona: Zandrera Zariquiey, 1998.
2. DIAKHABY Koumera i HURTADO Franz. *Pell de llarinté, cua de tiré*. Rubí: Tiré, 2003.
3. CORENTIN, Philippe. *L'Àfrica d'en Zigomar*. Barcelona: Corimbo, 2004.
4. SCHAMI, Rafik. *La sonrisa de la luna*. Barcelona: SM, 1995.

5. TORRAS, Meri. *La meva germana Aixa*. Barcelona: La Galera, 2006.
6. GROSLÉZIAT, Chantal. *Canciones infantiles y nanas del baobab*. Madrid: Kókinos, 2005.
7. KREBS, Laurie. *Tota la colla se'n va de safari*. Barcelona: Intermón, 2003.
8. O'CALLAGHAN Elena. *El color de la sorra*. Barcelona: Baula, 2005.

JAMINA

<i>Títol</i>	Jamina
<i>Autor</i>	Geraghty, Paul
<i>Il·lustrador</i>	Geraghty, Paul
<i>Editorial</i>	Zendrerera Zariquiey
<i>Ciutat</i>	Barcelona
<i>Traductora</i>	Garriga, Pilar
<i>Any d'edició</i>	1998
<i>Pàgines</i>	32

<i>Edat</i>	A partir de sis anys
<i>Temes</i>	Àfrica. Caçadors furtius. Elefants.

RESUM

Jamina i el seu avi surten de bon matí a collir mel al bosc. L'avi li diu que potser veuran elefants i la nena li contesta que de gran serà caçadora.

La Jamina, jugant jugant, s'endinsa al bosc i es perd. Llavors sent un crit desesperat que li encongeix el cor. Busca el lloc d'on prové i troba un elefantet al costat de la seva mare, morta pels caçadors.

La noia acompanya l'elefant a la recerca del ramat. Caminen cap al riu que és el lloc on van totes les bèsties al capvespre. Pel camí viuen alguns perills com l'encontre amb els caçadors furtius o la dificultat de creuar el riu per la presència amenaçadora dels cocodrils, però finalment aconsegueixen que el petit elefantó marxi amb la resta del ramat.

El matí següent, la Jamina i la seva mare es troben i la nena pensa que mai no serà caçadora.

En fer-se fosc, els crits i els udols de les criatures de la nit van fer esgarrifar la pobra Jamina. La nena s'arraulí al costat de l'elefantó, i després se li abraçà en ressonar molt a prop un profund i terrorífic rugit d'alguna bèstia famolenca.

Quan Jamina esperava ser caçada, va sentir de nou les paraules del seu avi.

—Si mai estàs en perill —li havia dit—, no perdís l'esperança.

ASPECTES A DESTACAR

Allò més remarcable de l'àlbum són les extraordinàries il·lustracions d'en Paul Geraghty, el qual ja ens havia embadalit amb un altre àlbum magnífic "Solo".

Jamina ens presenta unes imatges plàsticament molt belles. En algunes planes es presenta un doble pla, el que segueix el fil de la història amb la nena i un primer pla d'insectes (papallona, libèl·lula) o altres animals (granota, camaleó, ocell).

S'emmarca dins dels llibres que consideren la part més idíl·lica de l'Àfrica.

PROPOSTES D'ACTIVITATS

"*Jo seré caçadora*" diu la Jamina tot just comença el conte.

"*No seré mai caçadora*" es va dir ella mateixa molt fluixet quan ja arribaven al poblat ella i la seva mare.

- A partir de les dues afirmacions que fa la Jamina a l'inici i al final del conte podríem iniciar un diàleg titulat "Quan sigui gran seré...". Es pot acabar dibuixant-se cadascú a ell/a mateix/a tal com s'imagina segons el que ara pensa que vol ser.
- Una altra alternativa pot ser ajudar a la Jamina a buscar alternatives. "Si no vols ser caçadora podries ser...(taxista, metge, venedora en uns grans magatzems,...)" Tot oferint-li alternatives caldria fer cerca d'informació de les diverses activitats que podria realitzar la Jamina tenint en compte on viu.

PELL DE LLARINTÉ, CUA DE TIRÉ

<i>Títol</i>	Pell de llarinté, cua de tiré
<i>Autors</i>	Koumera Diakhaby i Franz Hurtado
<i>Il·lustradora</i>	Sílvia Bayo
<i>Editorial</i>	Tiré
<i>Ciutat</i>	Rubí
<i>Any d'edició</i>	2003
<i>Pàgines</i>	43

<i>Edat</i>	Cicle inicial
<i>Temes</i>	Conte tradicional mandinga (Senegal). Persones i animals

RESUM

Ens trobem a Diakha Madina, un petit poblat del Senegal, asseguts al voltant de la foguera xerrant, ballant i escoltant els contes que explica en Koumera. Avui explica *Pell de llarinté, cua de tiré*, la història d'una parella que aviat tindran un fill. La mare diu que vol que el nen neixi damunt una pell de llarinté (lleó). El pare se sent obligat a complir el desig de la seva dona, però ell no té cap llança ni cap escopeta i haurà de fer servir el seu enginy per aconseguir la pell del lleó. Ell caça, i la criatura neix damunt una pell de llarinté. Quan al cap d'un temps és hora de fer la gran festa dels noms, el pare no vol que el seu fill porti un plomall fet de palla o de plomes com acostumen a portar tots els nens. Ell vol per al seu fill el plomall més bonic de l'Àfrica: una cua de tiré (girafa). Ara serà la mare qui haurà de trobar la manera de tallar-li la cua a una tiré. Naturalment, després d'unes quantes temptatives, ho aconseguirà i el nen

podrà ballar la dansa dels noms amb un original plomall: la cua de la reina de les tirés.

ASPECTES A DESTACAR

Al llarg de l'explicació d'aquest conte, trobem paraules i frases en llengua mandinga. També coneixem alguns costums mandingues i les qualitats que atribueixen a certs animals.

Al final hi ha un mapa del Senegal i un mapamundi on es situa aquest país, informació sobre el poblat de Diakha Madina, l'ètnia Mandinga i el Senegal i un petit vocabulari mandinga.

INDICADORS COEDUCATIUS

En aquest conte el pare i la mare no tenen uns rols jerarquizats ni marcats pel gènere. Tos dos expressen els seus desigs, tots dos volen satisfer el desig del company i tots dos mostren valor i enginy alhora d'aconseguir els objectius que es proposen.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Creem un ambient a la biblioteca amb un mapa d'Àfrica, algunes fotos i música del Senegal.

Com que existeix un disc on en Koumera explica aquest conte, podem iniciar l'explicació del conte escoltant-lo amb la seva veu, per després seguir nosaltres la lectura o explicació.

Podem acompanyar aquesta explicació amb titelles de mà d'un lleó i una girafa o també amb alguns elements africans que haguem pogut aconseguir.

El conte acaba amb la dansa dels noms. Podem tornar a la música del principi i ballar-la lliurement o d'acord amb els moviments d'una dansa africana que podríem haver après abans.

L'ÀFRICA DE ZIGOMAR

<i>Títol</i>	L'Àfrica de Zigomar
<i>Autora</i>	Philippe Corentin
<i>Il·lustrador</i>	Philippe Corentin
<i>Editorial</i>	Corimbo
<i>Ciutat</i>	Barcelona
<i>Any d'edició</i>	2004
<i>Traductora</i>	Anna Coll-Vinent
<i>Pàgines</i>	34

<i>Edat</i>	6-7 anys
<i>Temes</i>	El viatge

RESUM

El ratolí Pipiolí és un ratolinet inquiet. Mentre la mare el banya li pregunta perquè l'oreneta emigra a l'Àfrica i els ratolins no. La mare respon que els ratolins mengen gra i no els cal emigrar. Però en Pipiolí vol veure món.

Primer intenta que el dugui a l'Àfrica la seva amiga Gineta, però pesa massa per a ella.

Després ho intenta amb les cigonyes, però s'adona que se'l poden menjar.

Finalment la merla Zigomar accedeix a endur-se'l. Fins i tot s'hi afegeix una granota.

De camí cap a l'Àfrica Pipiolí i la granota que van en direcció contrària a les oques. Però Zigomar no en fa cas i afirma que coneix perfectament la ruta i que el primer que veuran és un elefant. Els explica que els elefants es caracteritzen pels seus ullals.

Quan hi arriben, efectivament, veuen un animal de grans ullals, però el dibuix mostra al lector que és un elefant marí. A les làmines següents Zigomar mostrarà uns micos que en realitat són pingüins; uns cocodrils que en realitat són foques, un hipopòtam que és un caribú i un lleó que és un ós blanc. Els tres amics tornen cap a casa per la por de l'ós.

Quan la mare de Pipiolí els pregunta com és l'Àfrica la granota respon que hi neva i hi fa molt fred.

ASPECTES A DESTACAR

Els nens i nenes riuen molt quan se'ls explica. Com que a set anys saben reconèixer la diferència entre el Pol Nord i l'Àfrica s'adonen de l'equivocació de Zigomar. Va molt bé per treballar el sentit crític.

Va molt bé per treballar geografia, especialment el reconeixement dels diferents continents de la Terra.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

És un llibre que gairebé incita les propostes.

Una proposta ?

Ara en Pipiolí vol anar als Estats Units d'Amèrica, però en Zigomar es torna a equivocar i se'n van a Austràlia. Es proposa que dibuixin l'animal que troben realment quan en Zigomar els digui que estan veient:

- un búfal.
- un ós.
- un llop

També es pot proposar que triïn ells el país de destinació real.

LA SONRISA DE LA LUNA

<i>Títol</i>	La sonrisa de la luna
<i>Autor</i>	SCHAMI, Rafik
<i>Il·lustradora</i>	GARCÍA MORA, Julia
<i>Editorial</i>	S M
<i>Ciutat</i>	Barcelona
<i>Any d'edició</i>	1995
<i>Pàgines</i>	

<i>Edat</i>	Cicle inicial
<i>Temes</i>	Àfrica. Diferències. Discriminació. Amistat

RESUM

En Bubu és un elefant enorme i bonàs que no acaba d'integrar-se amb la resta del ramat. Un dia coneix la Susa una rateta petita, que li explica històries meravelloses sota el somriure de la lluna i es fan amic. Però són tan diferents! Un dia en Bubu decideix anar a buscar una flor que concedeix desigs i demana convertir-se en ratolí. Però la Susa fa el mateix. Quan es retroben no poden parar de riure però ja no se separen mai més. Es casen i tenen fills : elerratolins

ASPECTES A DESTACAR

Aquest llibre, parla de la discriminació, de les diferències i de com gràcies a l'amistat i a l'amor es poden salvar totes les diferències.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Fer que els nens dibuixin els elerratolins.

Seguint aquesta idea proposar que les infants inventin, dibuixin i posin nom a diferents barreges d'animals per exemple :
Cocolom (cocodril-colum), tipòtam (tigre-hipopòtam) etc...

LA MEVA GERMANA AIXA

<i>Títol</i>	La meva germana Aixa
<i>Autora</i>	Meri Torras
<i>Il·lustrador</i>	Mikel Valverde
<i>Editorial</i>	La Galera
<i>Ciutat</i>	Barcelona
<i>Any d'edició</i>	2006
<i>Pàgines</i>	41

<i>Edat</i>	A partir de set anys.
<i>Temes</i>	Adopció,Àfrica, mines antipersona..

RESUM

Un nen explica la història de l'adopció que fan els seus pares d'una nena de l'Àfrica negra amputada d'una cama a causa de les mines antipersona. L'Aixa, la germana, va a l'escola i els companys i companyes veuen que té habilitats diferents de la resta. La família aconsegueix que li puguin posar una pròtesi a la cama afectada.

ASPECTES A DESTACAR

Explicita de forma molt clara la problemàtica de com les guerres afecten als infants. Així mateix es fa palès que en funció del medi on es viu es desenvolupen unes habilitats o unes altres.

INDICADORS COEDUCATIUS

Aixa, protagonista femenina i amputada no és una nena invàlida, la presenta amb molts recursos per tirar endavant.

PROPOSTES D'ACTIVITATS

- Establir un diàleg amb el germà de l'Aixa. El diàleg pot ser al voltant de l'Aixa o explicar altres experiències de germans/es, amics, companyes...
El diàleg pot ser oral i/o escrit. Hi ha diverses possibilitats:
 - Oral - col·lectiu
 - Oral i escrit - col·lectiu
 - Escrit - individual

- Fer alguna activitat: jugar, caminar per la classe... sense utilitzar alguna de la possibilitats físiques o sensorials del seu cos: cama, vista... i intentar veure les dificultats que s'experimenten i també adonar-se'n de quins altres recursos del seu cos troben per fer allò que desitgen.

CANCIONES Y NANAS DEL BAOBAB

<i>Títol</i>	Canciones infantiles y nanas del baobab. El África negra en 30 canciones infantiles.
<i>Autora</i>	Grosléziat, Chantal
<i>Il·lustradora</i>	Nouhen, Élodie
<i>Direcció musical</i>	Paul Mindy
<i>Editorial</i>	Kókinos
<i>Ciutat</i>	Madrid
<i>Any d'edició</i>	2005
<i>Pàgines</i>	58

<i>Edat</i>	A partir de set anys
<i>Temes</i>	Àfrica negra, cançons, rodolins, moixaines.

RESUM

Canciones y nanas del baobab és un recull de 29 cançons de països de l'Àfrica de l'Oest o central des de la Costa d'Ivori fins a Ruanda.

Es tracta d'un recorregut pels diferents països de l'Àfrica i per les diferents llengües a través de les cançons. En un mapa es localitza l'origen dels intèrprets i de les llengües.

Cada cançó està traduïda al castellà.

Al final trobem una explicació de cada cançó, la qual cosa ens permet gaudir amb més profunditat del conjunt d'aquest llibre que també va acompanyat d'un cedé.

ASPECTES A DESTACAR

Contràriament al que es podia pensar, aquestes cançons han estat recollides al voltant de París. Les mares i els músics tot i estar lluny del seu país natal conserven i mantenen les seves tradicions. Cal destacar també la part plàstica realitzada per la Élodie Nouhen, que a través dels colors i les textures transmet la calidesa, el misteri i l'alegria de la vida africana.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

La gràcia del llibre rau en la possibilitat d'escoltar, cantar i aprendre les cançons que s'inclouen al cedé. Algunes de les cantarelles, segons s'explica en l'annex

del final de llibre, s'acompanyen de danses o jocs. Proposem una activitat d'acostament a algunes de les cançons a partir d'un joc.

JOC DEL DÒMINO DEL BAOBAB

Es juga amb vint-i-vuit fitxes i les normes són les del conegut joc del dòmino, però quan un jugador col·loca una peça de les anomenades "doble", llavors se li demana que llegeixi la fitxa de la cançó i interpreti, jugui o balli mentre s'escolta la peça musical. A continuació segueixen jugant fins que un altre jugador col·loca una altra fitxa "doble".

Quan s'acaba la partida —i si s'han aconseguit posar sobre la taula totes les fitxes— hauran llegit, cantat i ballat set de les vint-i-nou composicions del llibre i, potser, tindran ganes de conèixer-ne la resta de cançons.

A diferència del tradicional dòmino aquí només es pot posar la fitxa en un sentit (esquerra o dreta) i no val capgirar-la.

Les peces triades són les següents:

fitxa	cançó	què s'ha de fer?
blanca doble	Cd 1. (pàg. 8-9) uelé molibá makasí	Una cançó de pescadors. Apareix al còmic "Tintin al Congo" L'escoltem i repetim les parts de la cançó perquè tota ella és un continu "bis".
u doble	Cd 2. (pàg. 10-11) Ka baga ne ma	Els jugadors es posen en cercle i piquen de mans seguint el ritme de la cançó. Qui ha posat la fitxa "u doble" es situa al centre del cercle i balla.
dos doble	Cd 7. (pàg. 19) Baranín	Qui posa la fitxa "dos doble" tria un company o companya i ambdós es posen un de cara l'altre i, al ritme de la cantarella, colpegen els palmells de les mans. La mà dreta d'un amb la dreta oposada de l'altre per dalt i la mà esquerra amb l'esquerra per sota, i després a l'inrevés. Es tracta d'anar cada cop més de pressa.
tres doble	Cd 12. (pàg. 25) Kabuye nanjye	Tots els jugadors s'asseuen en cercle. Qui ha posat el tres doble reparteix una pedra a tothom menys a un. A mesura que es va cantant la cançó les pedres passen de mà en mà fins que al final de la cançó n'hi ha un que queda eliminat, precisament qui no té la pedra en aquell moment. Es pot tornar a cantar fins que quedi només un guanyador.
quatre doble	Cd 17. (pàg. 32-33) Injangwe yanjye	Cançó acumulativa i gestual que s'ha de cantar i anar assenyalant les diferents parts del cos. És una versió de la coneguda "A mi burro".
cinc doble	Cd 18. (pàg. 34) Buutulumaanĩ	Asseguts en cercle, es juga colpejant amb les mans i amb els dors de les mans el terra, seguint el ritme. Qui primer s'equivoqui, perd.
sis doble	Cd 21 (pàg. 37) N daga an kara	Qui diposita el sis doble tria un company per jugar la cançó. Situats cara a cara es colpegen les mans (dreta amb dreta, esquerra amb esquerra) rítmicament. Al final es fan pessigolles al coll, mútuament.

EXEMPLES DE CARTES DEL JOC:
DÒMINO DEL BAOBAB

TOTA LA COLLA SE'N VA DE SAFARI

<i>Títol</i>	Tota colla se'n va de safari
<i>Autora</i>	Krebs, Laurie
<i>Il·lustradora</i>	Cairns, Julia
<i>Editorial</i>	Intermón Oxfam
<i>Ciutat</i>	Barcelona
<i>Any d'edició</i>	2003
<i>Pàgines</i>	34

<i>Edat</i>	A partir de sis anys
<i>Temes</i>	Els números, els massai, la interculturalitat

RESUM

Una colla de nens d'una tribu es passegen per l'estepa africana i veuen diversos animals. A cada plana apareix un número de l'ú al deu que compta el nombre d'exemplars que veuen de cada espècie: un lleopard, dos estruços, tres girafes, etc

El conte s'estructura al voltant dels deu primers números com tants altres contes per aprendre les primeres lletres o els primers números. La curiositat i l'interès rau, en aquest cas, en el fet que trobem aquests nombres també en llengua swahili. Al final del llibre hi ha un mapa de Tanzània i algunes informacions sobre la cultura massai.

ASPECTES A DESTACAR

És un llibre molt didàctic que ensenya a comptar en swahili. Conté un mapa de Tanzània i una explicació sobre el poble massai. La il·lustració copsa l'estil dels artistes de l'Àfrica central i, als ulls del lector, resulta impactant i, a més, simpàtica. També conté els noms dels animals en bilingüe i els noms dels nens que hi surten explicats. És un conte ideal per treballar la diversitat cultural.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Després de llegir el conte proposarem fer el nostre propi llibre de números. La idea és senzilla. Es tracta de fer un llibre en el qual a cada pàgina li correspongui un número i la seva representació gràfica. Poden emprar tota mena de revistes, anuncis, embolcalls, fotografies, dibuixos, etc. Aquesta activitat es pot fer en petits grups.

Una altra activitat pot ser que tota la classe se'n vagi de safari pel barri. Sortiu a passejar amb el grup i una màquina de fotos i aneu buscant aquelles imatges que continguin diferents objectes fins a completar els deu números. Per exemple, un semàfor, dues finestres, tres persones, quatre cotxes aparcats,

etc. Després les imprimiu i confegiu el vostre llibre. Es pot fer de manera que els números s'hagin d'enganxar amb velcro i es pot regalar als companys de la classe de cinc anys per a la seva biblioteca d'aula.